

A könyvtári digitalizálás hatályos jogszabályi háttere

Digitalizálni, de...

Az Országgyűlési Könyvtár szakmai konferenciája

www.artisjus.hu

Dr. Fodor Klaudia Franciska
jogi előadó

artisjus

Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület

2010. március 17.

Könyvtári szolgáltatások

- Kultúra megőrzése, értékei rendszerezése, kereshetővé tétele
- Szerzői jogi értelemben: gyakran felhasználásnak minősülő tevékenység
 - *Helyben olvasás*
 - *Haszonkölcsön*
 - *Bérbeadás – a tendencia a jogosultnak járó megfelelő kompenzáció irányába mutat*
- Hagyományosan nincs haszonszerzési cél, nem piaci szereplő

Digitalizálás...

Milyen gyönyörű szó....

- Digitális rögzítés, *többszörözés*
- Felhasználási cselekmény!, tehát engedélyköteles
- Kivéve, ha már közkinccs
- Engedélyek beszerzése egyenként, minden műre
 - Pl. régi újságcikkek digitalizálása
 - Megoldás I.: Árvamű – MSZH engedélye
 - Megoldás II.: Mindenhol keresi, ha nem találja, engedély nélkül digitalizál + felajánlja az ellenértéket (ellenpélda: Google)
 - Megoldás III.: közös jogkezelés, ügynökség létrehozása
 - Törvény ad engedélyt = szabad felhasználási lehetőségek – a könyvtáraknak is ilyet ad

Digitális könyvtár

- ...a hagyományos könyvtári tevékenységet a modern digitális eszközök segítségével végzi, azaz digitálisan tárolt művek, teljesítmények elektronikus úton történő szolgáltatását nyújtja.
- A digitális felhasználásokra is léteznek törvényben meghatározott **szabad felhasználási formák**
 - Cél: társadalmi- közérdek szolgálata
 - Alkotmányos érdekek közti mérlegelés eredménye
 - Nem értelmezhetőek tágan, nincs analógia!
 - **Mérce és korlát** (*háromlépcsős teszt*, Szt. 33. §(2))
- A magyar Szt. alapján tág, liberális lehetőségek

I. Digitális archiválás

1. Többszörözés (*digitális másolatkészítés*)

Szjt. 35. § (4) **Nyilvános szolgáltatásokat nyújtó könyvtár**, (...iskola, levéltár) a műről **másolatot** készíthet, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja, és

- a) tudományos kutatáshoz vagy *archiváláshoz* szükséges,
 - b) nyilvános könyvtári ellátás vagy a 38. § (5) bekezdésében meghatározott felhasználás céljára készül [*intranetes* elérhetés],
 - c) megjelent mű kisebb részéről, illetve újság- vagy folyóiratcikkről *belső intézményi célra* készül, vagy
 - d) *külön törvény* azt kivételes esetben, meghat. feltételekkel megengedi.
- Lehet elektronikus, digitális a másolat! Lehet teljes művet!
 - nyilvános könyvtári szolgáltatás ellátását célozza

II. Intranetes elérhetővé tétel

Szjt. 38. § (5) bek., részletezi: 117/2004. (IV.28) Ko. rend.

- 1. *Többszörözés (digitális másolatkészítés)*
- 2. *Nyilvános előadás / nyilvánossághoz közvetítés*
- Nyilvános szolgáltatást nyújtó **könyvtár** (iskola, egyetem, levéltár...),
- az intézmények helyiségeiben,
- dedikált számítógépes terminálon,
 - **tudományos kutatás** vagy
 - **egyéni tanulás céljára**
- a nyilvánosság egyes tagjai számára szabadon megjelenítheti [csak olvasásra]
- a *teljes művet* (beszkenneli / eleve elektronikusan veszi és hozzáférhetővé teszi)
- Nem szolgálhat jövedelemszerzést
 - „a felhasználásra vonatkozó eltérő megállapodás hiányában?”
 - Hálózatok az intézmények közt **összekapcsolhatók?**

A személyhez fűződő jogok

- Szjt. 13. § A mű egységének a védelme: A szerző személyhez fűződő jogát sérti művének mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása vagy más olyan megváltoztatása vagy megcsorbítása, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes.
- **A digitalizálás sértheti a mű integritását**
 - Kiegészítik, „élővé teszik”
 - Sérül az eredeti mű minősége pl. tömörítés
 - Gyenge minőségű másolat keletkezik

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!